

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001480

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ, виданий Харківською державною академією культури, 10 липня 2025 року № 190-с

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чжан Лічуань __

2. Lichuan Zhang

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 17-06-2025

Спеціальність за освітою: Мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8863

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.01

Тема дисертації:

1. Симфонічне виконавство в музичній культурі Харкова другої половини XIX – початку XX ст.
2. Symphonic performance in the musical culture of Kharkiv in the second half of the 19th and early 20th centuries.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню специфіки формування та становлення симфонічного виконавства в одному з провідних культурних центрів України – Харкові. З'ясування логіки функціонування регіональних симфонічних оркестрів у певних хронологічних межах і культурних умовах сприяє цілісному осягненню традицій симфонічного виконавства в українській музичній культурі. Об'єктом дослідження є музична культура Харкова XIX – початку XX ст. Предметом – специфіка функціонування симфонічного виконавства в музичній культурі Харкова другої половини XIX ст. – початку XX ст. У дисертації вперше в українському музикознавстві предметом спеціального теоретичного розгляду постало симфонічне виконавство в Харкові періоду другої половини XIX – початку XX ст., що осмислюється як феномен і складова музичної культури одного з провідних українських регіональних центрів. Визначено особливості становлення і провідні сфери функціонування симфонічного виконавства в Харкові у контексті розвитку музичного професіоналізму. Виявлено етапи становлення симфонічного виконавства в регіоні: з початку до середини XIX ст. – активне культивування симфонічного оркестру в освітній сфері та театральній царині (як засобу музичного

оформлення вистави); з 1860-х рр. до кінця XIX ст. – професіоналізація симфонічного виконавства в освітній сфері (в контексті діяльності закладу спеціалізованої музичної освіти при Харківському музичному товаристві) та театральній галузі (в контексті становлення оперного оркестру); початок XX ст. – поширення симфонічного виконавства в галузі дозвілля та формування гастрольної практики симфонічних оркестрів поряд з інтенсифікацією цієї діяльності в музично-освітній і театральній сферах. З'ясовано специфіку репрезентації інструментального виконавства в освітній системі Харкова з початку XIX ст., зумовлену запровадженням оркестрів (на основі струнно-духового складу) європейськими професійними музикантами та їх адептами – викладачами музики в освітніх закладах, які залучали учнів до оркестрово-виконавської практики. Провідною сферою функціонування симфонічного виконавства в Харкові до другої половини XIX ст. визначено аматорське оркестрове музикування в освітній системі. Підкреслено, що із започаткування з 1860-х рр. Харківського відділення Російського музичного товариства роль аматорської концертної практики в музичному житті міста нівелювалась у зв'язку зі зміною статусу і ставлення до оркестрів освітніх закладів, керівниками яких були професійні музиканти-капельмейстери. Доведено, що важливим джерелом професійного симфонічного виконавства в Харкові в XIX ст. був оркестр Харківського театру, специфіка становлення якого в середині XIX ст. зумовлена функціонуванням казенного театру, керівництво та фінансування якого забезпечувалися місцевою владою і купецтвом, що сприяло формуванню постійно діючого оркестру, відповідного вимогам тогочасної провінційної музичної практики. Диригентська діяльність в Харкові К. Вільбоа на межі 1860-1870-х рр. стала рушійним фактором появи в місті двох оркестрових колективів – театрального та комерційного клубу, склад яких лише частково відповідав принципам академічного виконавства (за кількістю – коливався в межах 20-30 музикантів, що суттєво не співпадало з параметрам повного симфонічного оркестру). Лише поєднання театрального та клубного оркестрів давало можливість формування інструментального колективу, відповідного усім академічним нормам, що і застосовувалося при підготовці симфонічних концертів Харківського музичного товариства з 1871 р. Визначена специфіка удосконалення оркестру як складової частини провінційної оперної трупи, функція якого полягає в здійсненні музичного супроводу вистави. Чинниками впливу на специфіку оркестрового складу в харківських оперних антрепризах з 1870-х рр., були, з одного боку, приватні основи діяльності оперних труп конкретно в Харкові, з іншого – ставлення до опери як до видовища.

2. The thesis is dedicated to the study of the specifics of formation and development of symphonic performance in one of the leading cultural centres of Ukraine – Kharkiv. Clarifying the logic of the functioning of symphony orchestras within certain chronological and cultural boundaries optimises the understanding of phenomena of both the musical culture of Kharkiv and the symphonic performance of Ukraine. The object of the study is the musical culture of Kharkiv in the 19th – the early 20th centuries. The subject of the study is the specifics of the symphonic performance of Kharkiv in the context of the formation of the city's musical culture in the second half of the 19th century – the early 20th century. In the dissertation, for the first time in Ukrainian musicology, the subject of special theoretical consideration is the symphonic performance of Kharkiv in the second half of the 19th century – the beginning of the 20th century as a phenomenon and a component of the musical culture of one of the leading Ukrainian regional centres. It has been determined that during this period, the formation of symphonic performance in Kharkiv took place in the context of intensification and professionalisation of the process in various spheres of functioning, which results in its division into stages: from the beginning to the middle of the 19th century: active cultivation of symphony orchestras in the field of education and formation of orchestra based on string and wind instruments as a means of musical decoration of a performance in the theatrical sphere; from the 1860s to the end of the 19th century: professionalisation of symphonic performance both in educational field in the context of the activities of the institution of specialised music education at the Kharkiv music society, and in the theatre sector in the context of the formation of an opera orchestra; the beginning of the 20th century: along with intensification in the educational and theatrical fields, the spread of symphonic performance in the leisure sector and the formation of the touring practice of symphony orchestras. There have been clarified the specifics of cultivating of instrumental performance in the educational system of Kharkiv since the early 19th century, which consisted in the introduction of orchestras based on string and wind ensembles by European professional

musicians or their students, who worked in educational institutions as music teachers, taught willing students to play musical instruments and involved them in playing in the orchestra. While until the second half of the 19th century amateur orchestral musicianship in the educational system was the main area of symphonic performance in Kharkiv, the establishment of the Kharkiv branch by Russian Musical Society since the 1860s, on the one hand, to some extent levelled the role of amateur concert practice in the musical life of the city, and on the other hand, changed the status and attitude of professional chief conductors to the management of orchestras in educational institutions. It has been proven that the orchestra of the Kharkiv theatre was an important source of professional symphonic performance in Kharkiv in the 19th century. Its specifics of establishment in the middle of the 19th century were conditioned by the functioning of the state theatre, the management and the financing were provided by Kharkiv authorities and local merchants, which contributed to the formation of a permanent orchestra, whose instrumental and qualitative composition met the requirements of the provincial musical practice of that time. K. Vilbo's conducting activities of in Kharkiv at the turn of the 1860s and 1870s became a driving factor in the emergence of two orchestral groups in the city, a theatre group and a local commercial club group, whose specificity was that, on the one hand, their instrumental and qualitative composition corresponded to the principles of academic performance; on the other hand, the number of musicians in the groups ranged from 20 to 30, which did not significantly coincide with the parameters of a full symphony orchestra. Only a combination of the theatre and club orchestras made it possible to form an instrumental ensemble that was in line with the academic aesthetics, which was used in the preparation of symphony concerts by the Kharkiv music society since 1871. There have been determined the specifics of improving of the orchestra as a component of a provincial opera troupe, whose function is to provide musical accompaniment to the performance. The factors that influenced the specifics of the orchestral composition in Kharkiv opera performances from the 1870s onwards were, on the one hand, the private foundations of opera companies in Kharkiv, and, on the other hand, the attitude to opera as a spectacle.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Чжан Лічуань. Аматорське симфонічне виконавство в освітньому середовищі: студентський оркестр Харківського університету 1880-х – 1890-х рр. // Культура України. Вип. 82. 2023. С. 86–93.
- Zhang Lichuan. Theatrical orchestra and the formation of symphonic performance in Kharkiv // Культура України. Вип. 85. 2024. С. 62–69.
- Zhang Lichuan. Factors Influencing the Conduct of Ilya Slatin's Symphonic Concerts in Kharkiv in the 1870s–1880s. // Культура України. Вип. 86. 2024. С. 80–88.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лошков Юрій Іванович
2. Yurii Loshkov

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0621-2808

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартинюк Тетяна Володимирівна
2. Tetiana Martyniuk

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5236-5990

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Ганна Сергіївна
2. Hanna Savchenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9845-0450

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Польська Ірина Іллівна

2. Iryna Polska

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3546-5900

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щепакін Василь Михайлович

2. Vasyl Shcherakin

Кваліфікація: д. мист., доц., 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7616-9687

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Коновалова Ірина Юріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Коновалова Ірина Юріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Заклінська Юлія Михайлівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна